

РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗРОСТАННЯ

На сьогодні в Україні гостро постає проблема структурної перебудови економіки і активізації перспективної форми господарювання – малого бізнесу, яка є однією з основних секторів економіки, що створює та підтримує конкурентоспроможність ринкового середовища держави. Малий бізнес забезпечує соціально-економічний розвиток країни, а саме здійснює структурну перебудову економіки, створює нові робочі місця, забезпечує насичення ринку товарами та послугами повсякденного попиту та сприяє зниженню монополізму.

Особливо актуальною є проблема розвитку та становлення малого бізнесу в Україні, оскільки їх ефективна діяльність вважається однією з найважливіших умов розвитку української економіки. Малий бізнес дає економіці гнучкість, мобілізує фінансові і виробничі ресурси населення, вирішує проблеми зайнятості економічно активного населення та інші соціальні проблеми ринкового господарства.

Метою дослідження є визначення проблем та перспектив розвитку малого бізнесу в Україні.

Завданням дослідження є визначення проблем та перспектив розвитку малого бізнесу.

В Україні малий бізнес розглядається державними органами влади лише з позицій поповнення державного бюджету. Зрозуміло, що тут мале підприємництво відіграє не таку суттєву роль. Проте його значення полягає зовсім в іншому [2, с.126]:

- вирішенні проблеми зайнятості населення, в тому числі за рахунок самозайнятості підприємців, створенні нових робочих місць. В розвинених країнах на малий бізнес припадає до 50% всіх зайнятих та до 70-80% нових робочих місць;
- наданні гнучкості економіці шляхом оперативного реагування на зміни кон'юнктури ринку;
- формуванні конкурентного середовища, в тому числі за рахунок обмеження можливостей та ліквідації монополій, стимулювання виробництва тих товарів та послуг, яких потребує споживач;
- визначенні темпів економічного зростання шляхом прискорення реалізації новітніх технічних і комерційних ідей, випуску наукоємної продукції;
- формуванні середнього класу суспільства, послабленні тенденцій до соціальної диференціації, пом'якшенні соціальної напруги і демократизації ринкових відносин.

Аналіз даних Державного комітету статистики України щодо кількості суб'єктів малого бізнесу в Україні протягом останніх років свідчить про «вразливість» даного сектора економіки та його чутливість до макроекономічної ситуації в країні. Як видно з таблиці 1, найбільша кількість малих підприємств була зафіксована у 2013 році – 373,8 тисячі, у наступному ж 2014 відбулося досить стрімке зменшення даного показника – до 324,6 тисячі (на 13,2%). А у 2015 році відбулося незначне збільшення малих підприємств - до 327,8 тисяч (на 0,98%). Щодо фізичних осіб – підприємців, то найбільша їх кількість мала місце на початку аналізованого періоду, тобто у 2010

році – 1805,1 тис., після чого спостерігалось досить суттєве скорочення. У 2011 році зменшились – до 1325,9 тис. (на 26,5%), у 2012 скорочуються – до 1235,2 тис. (на 6,8%). А з 2013 року чисельність фізичних осіб – підприємців збільшується – до 1328,7 тис. (на 7,6%); у 2014 році – до 1591,2 тис. (на 19,7%). А у 2015 році чисельність даного показника становить 1630,6 тис. (на 2,5%)[1].

Таблиця 1
Кількість суб'єктів малого бізнесу в Україні протягом 2010–2014 років

	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість малих підприємств, тис. шт.	35 7,2	35 4,2	34 4,0	37 3,8	32 4,6	32 7,8
Кількість фізичних осіб – підприємців, тис. осіб	18 05,1	13 25,9	12 35,2	13 28,7	15 91,2	16 30,6

Наприкінці 2016 року – початку 2017 року чисельність малих підприємств стрімко зменшується, станом на кінець лютого в Україні припинили свою діяльність майже 250 тисяч приватних підприємців. Масове закриття фізичних осіб – підприємців здійснюється в кожній області України. Найбільше у Київській (40 351 або 13%), Харківській(24 314 або 16%) та Дніпровській (24 651 або 17%) областях. Найчастіше закриваються підприємці роздрібної (93 438 або 14%) та оптової (17 445 або 15%) торгівлі, складських (27 274 або 14%) та транспортних послуг (14 977 або 19%)[4].

Виокремлено, щодо основних причин зменшення кількості малих підприємств та фізичних осіб-підприємців призвело:

- збільшення єдиного соціального внеску;
- введення податку на нульовий прибуток;
- прив'язаність товарів чи послуг до курсу долара в Україні. Оскільки вартість більшості товарів чи послуг відштовхуються від долара, різкий стрибок якого змусив підвищити ціни;
- зниження купівельної спроможності населення, що призводить до зменшення прибутку;
- надмірне державне регулювання, що гальмує розвиток малого бізнесу;
- недоступність залучення фінансових коштів, зокрема банківських кредитів.

Ми погоджуємося з думкою українських науковців, якими визначено, що для покращення стану справ у малому бізнесі, а відповідно і в економіці України, потрібно здійснити наступні кроки:

1. Провести регулятивну реформу, яка дасть змогу створити якісно нову – ефективну, послідовну, прозору й зрозумілу систему державного регулювання, яка захищатиме інтереси і підприємців, і споживачів.
2. Необхідно зняти перепони на шляху розвитку підприємництва, значно скоротити витрати, пов'язані з функціонуванням в офіційному секторі економіки.
3. Дуже важливо також створити державну кредитно-гарантійну установу з метою стимулювання комерційних банків до кредитування малого бізнесу з мінімальним фінансовим ризиком.
4. Для формування привабливого інвестиційного клімату треба прискорити запровадження норм європейського страхового законодавства, створити механізм

страхування інвестиційних ризиків, що дасть змогу збільшити кількісні і якісні показники діяльності страхового ринку України [3].

На нашу думку, також треба здійснити: реформи в податковій системі, зменшити єдиний соціальний внесок, прийняти заходи боротьби з тінізацією підприємницької діяльності, ввести фінансову допомогу малим підприємствам, що розвиваються та стимулювати зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів малого бізнесу.

Підводячи підсумки можна сказати, що малий бізнес в сучасній ринковій економіці України змушений долати ряд макроекономічних перешкод, головною причиною яких є нестабільна економічна ситуація країни, неефективна фінансова підтримка малих підприємств, надмірний податковий тиск та неефективна законодавча база України. Саме створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу є одним із основних шляхів виходу нашої держави з економічної кризи.

Список використаних джерел:

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Поповенко Н.С. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні / Н.С. Поповенко, О.В.Ганенко // Економіка: реалії часу. – 2012. – №1(2). – с.126-132
3. Фліссак Н. Малий бізнес в Україні: проблеми та перспективи розвитку // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uashops.com.ua/>
4. OpenDataBot [Електронний ресурс]. – Закриття ФОП. – Режим доступу : <https://opendatabot.com/fop>